

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

บุคลิกภาพ (Personality) มาจากคำว่า Person ซึ่งมาจากคำลาติน Persona หมายถึงหน้ากากที่ตัวละครสวมเล่นละครในสมัยกรีกโบราณ เพื่อแสดงไปตามบทบาทที่ถูกกำหนด นักการศึกษา นักจิตวิทยาได้พยายามให้คำจำกัดความของ บุคลิกภาพไว้ต่าง ๆ กันดังเช่น

✓ แอลพอร์ต¹ (Allport) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ คือลักษณะส่วนรวมที่เปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละบุคคล ซึ่งมีระบบทางกายและจิตกำหนดให้บุคคลมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างจากผู้อื่น

✓ เออเนสท์ อาร์ ฮิลการ์ด² (Ernest R. Hilgard) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือแบบแผนลักษณะของบุคคล และวิธีการแสดงออกซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล

¹Gordon W. Allport, Personality: A Psychological Interpretation, cited by Calvin S. Hall, and Gardner Lindzey, Theories of Personality (New York: John Wiley and Sons, Inc., 1967), p.263.

²Ernest R. Hilgard and Richard G. Atkinson, Introduction to Psychology (2d ed.; New York : Harcourt, Brace and World, Inc., 1967), p.472.

แอนน์ แอนแนสตาซี³ (Anne Anastasi) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคล เกิดจากปฏิกริยารวม (Interaction) ระหว่างพันธุกรรม (Heredity) และสิ่งแวดล้อมพันธุกรรมอย่างเดียวกันในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดบุคลิกภาพของบุคคลต่างกัน อย่างไรก็ตาม ในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน แม้ว่าบุคคลจะมีพันธุกรรมอย่างเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่ต่างกันได้

แคทเทล⁴ (Cattell) เชื่อว่าสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ คือ ครอบครัว รองลงมาคือโรงเรียน สถาบันอาชีพ กลุ่มที่บุคคลเป็นสมาชิก ศาสนา พรรคการเมือง และประเทศชาติ

เดวิด ซี. เอ็ดเวิร์ด⁵ (David C. Edwards) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือรูปแบบของพฤติกรรมที่อยู่ในแต่ละคน ซึ่งเป็นผลจากปฏิกริยารวมกันอย่างซับซ้อนของโครงสร้างของร่างกายจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

นอร์แมน แอล มูน⁶ (Norman L. Munn) กล่าวว่าบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลรวมของลักษณะทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม และผลของบุคลิกภาพเป็นการปะทะกัน (Interaction) ระหว่างสถานการณ์ทางชีวภาพ สถานภาพทางสังคมและอิทธิพลทางวัฒนธรรม

³Henry Clay Smith, Personality Development (New York: Mc. Graw-Hill Brook Company, 1968), p.111.

⁴Raymond B. Cattell, Personality, and Social Psychology (San Diego: Robert L. Knapp, 1964), pp.509-41.

⁵David C. Edwards, General Psychology (London: The Mcmillan Company, 1969), p.261.

⁶Norman L. Munn, Psychology, (5d ed.; Boston: Houghton Mifflin Company, 1966), p.258.

โทมัส คัมป์ลิว ฟลอว์⁷ (Tomas W. Flores) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า บุคลิกภาพคือ คุณลักษณะต่างๆ ของบุคคล ซึ่งได้แก่ลักษณะทางกาย สติปัญญา กำลังใจ สังคม และอารมณ์

กมล เกาพิจิตร⁸ ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง คุณลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคลที่แยกย่อยออกไปได้หลายลักษณะ เช่น ลักษณะทางกาย ทางใจ ความสามารถ อุปนิสัย การเข้าสังคม และกำลังใจ

ศุภ ชุมสาย⁹ กล่าวว่า บุคลิกภาพคือ กระบวนการรวมหน่วย (Integration) อันหนึ่งซึ่งประกอบด้วยรูปร่าง ลักษณะ และพฤติกรรมที่เป็นเครื่องสังนัยของคนหนึ่ง ๆ และทำให้บุคคลอื่นกำหนดคุณค่าของบุคคลนั้นด้วยอาเวศ และไม่ใช้พุทธิปัญญาหรือเชาว์

ชำรง บัวศรี¹⁰ ให้ข้อสังเกตว่า บุคลิกภาพของบุคคลมิใช่เป็นสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับบุคคลนั้นทั้งหมด ยกเว้นเพียงรูปร่าง หน้าตา สักส่วน สีสันของร่างกาย นอกนั้นเกิดจากการฝึกฝน อบรม เรียนรู้ และมีประสบการณ์ภายหลังทั้งสิ้น

สุรางค์ โค้วตระกูล¹¹ กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อบุคคลทั้งในด้านการงาน ชีวิตส่วนตัวและสังคมทั่วไป

⁷Tomas W. Flores, Fundamental in Tests and Measurement

(Boston: Houghton Mifflin Comp; 1957), p.272.

⁸กมล เกาพิจิตร, จิตวิทยาฉบับสมบูรณ์ (พระนคร: วัฒนาพานิช 2502), หน้า 420.

⁹ม.ล. ศุภ ชุมสาย, จิตวิทยา (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช 2508), หน้า 349.

¹⁰ชำรง บัวศรี, หลักการศึกษาศาสตร์ (พระนคร: แพร่พิทยา, 2506), หน้า 32.

¹¹สุรางค์ โค้วตระกูล และคณะ, จิตวิทยากรมมัธยม (วิชากรมมัธยมตอน 3, พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา 2509), หน้า 250.

สวัสดี สุวรรณอักษร¹² ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า บุคลิกภาพได้แก่ความสนใจ ความนึกคิด สติปัญญา อารมณ์ ความต้องการ ทักษะคติ ตลอดจนลักษณะภายนอก คือ รูปร่าง หน้าตา กิริยาท่าทาง ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ติดตัวมากับบุคคลนั้น ๆ นานพอสมควร จนเราพอจะเข้าใจ และทำนายพฤติกรรมของเขาต่อไปข้างหน้าได้ และไม่หมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลนั้น แสดงออกเพียงครั้งเดียวหรือเกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือแสร้งแสดงบทบาทนั้นขึ้นเท่านั้น

จากคำจำกัดความที่นักการศึกษา นักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวมาแล้วนี้พอจะสรุปได้ว่า (บุคลิกภาพหมายถึงทุกสิ่งทีประกอบเป็นตัวบุคคลรวมทั้งลักษณะทางกาย สติปัญญา อารมณ์ ความรู้ ความสามารถ และการแสดงออก ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ และบุคลิกภาพจะมีผลโดยตรงต่อกิจการงาน ชีวิตส่วนตัวและสังคม)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบสำรวจ ซี พี ไอ

งานวิจัยที่ใช้แบบสำรวจ แคลิฟอร์เนีย ไฮโคโลจิสต์ อินเวนทอรี เป็นเครื่องมือในการหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและสัมฤทธิผลในการเรียน :

ปี ค.ศ. 1960 โบว์แมนและแมทเทิว¹³ (Bowman and Mathews) ได้ศึกษาความแตกต่างกันของนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษา กับนักเรียนที่ต้อออกจากโรงเรียนกลางคันไม่อาจเรียนให้จบชั้นมัธยมได้ โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ เป็นเครื่องมือ

¹² สวัสดิ์ สุวรรณอักษร, "อาชีพหลัก", วารสารแนะแนว 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2512), หน้า 58-63

¹³ Harrison G. Gough, "Graduation from Highschool as Predicted from the CPI", reprinted from Psychological in the School, Vol.3, No.3 (20 July, 1960), p.209.

ในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 10 ผลปรากฏว่า กลุ่มที่เรียนจบชั้นมัธยม มีลักษณะบุคลิกภาพด้านความสามารถที่จะบรรลุถึงสถานภาพ (Cs), สังคมประเทิก (So), ความรับผิดชอบ (Rc), ลักษณะที่พบในคนส่วนมาก (Cm), สัมฤทธิผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac), สัมฤทธิผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai), และประสิทธิภาพทางสมอง (Ie) สูงกว่าพวกที่ไม่สามารถเรียนให้จบชั้นมัธยม

ในปีเดียวกัน แมกซ์เวลล์¹⁴ (Maxwell) ได้ศึกษาในทำนองเดียวกันกับ โบว์แมนและแมททิว โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 9-12 ของโรงเรียนมัธยม 3 แห่ง ตามส่วนต่าง ๆ ของประเทศ โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ เป็นเครื่องมือในการศึกษา ผลปรากฏว่า ในนักเรียนชาย พวกที่เรียนสำเร็จมีคะแนนบุคลิกภาพสูงกว่า พวกที่เรียนไม่สำเร็จ ในด้านความมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Do), ความสามารถที่จะบรรลุถึงสถานภาพ (Cs), การวางตัวในสังคม (Sp), การยอมรับตนเอง (Sc), สังคมประเทิก (So), ความอดทน (To), ลักษณะที่พบในคนส่วนมาก (Cm), สัมฤทธิผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac), สัมฤทธิผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai), และประสิทธิภาพทางสมอง (Ie), ในนักเรียนหญิง พวกที่เรียนสำเร็จมีคะแนนบุคลิกภาพสูงกว่าพวกที่เรียนไม่สำเร็จ ในด้านความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นอยู่ดี (wb), ความรับผิดชอบ (Re), สังคมประเทิก (So), การยอมรับตนเอง (Sa), ความอดทน (To), ลักษณะที่พบในคนส่วนมาก (Cm), สัมฤทธิผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac) สัมฤทธิผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) และประสิทธิภาพทางสมอง (Ie)

ในปี ค.ศ. 1962 แฮร์ริสัน จี. กัท¹⁵ (Harrison G. Gough) ได้นำแบบ

¹⁴ Ibid, p.211.

¹⁵ Harrison G. Gough, "A Cross Cultural Study of Achievement Motivation," reprinted from Journal of Applied Psychology, Vol.48, No.3 (June, 1964), p.191.

สำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ ไปวัดบุคลิกภาพของนักเรียนระดับมัธยมในประเทศอิสราเอล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมจากโรงเรียนในเมืองต่าง ๆ 4 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้ควบคุมระดับสติปัญญาโดยการทำแบบวัดสติปัญญาทั่วไปชนิดไม่ใช่คำพูด (Non-Verbal General Intelligence Test) ผลการวิจัยปรากฏว่า องค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดความสำเร็จในการเรียน (Achievement Motive Scales) คือ สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac) และสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) มีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ย .32 และ .35 ตามลำดับในนักเรียนชายและมีความสัมพันธ์ .33 และ .29 ในนักเรียนหญิง สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Equation) ซึ่งรวมลักษณะสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac), สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) และความขี้หุนได้ (Fx) เข้าด้วยกัน ให้ค่าความแม่นยำตามคำทำนาย (Predicted Validity) เป็น .43 และ .45 ตามลำดับ

ในปี ค.ศ. 1965 โรเบิร์ต แอล เอ็กเบิร์ท และ กอร์ดอน เอส.บิเกลโลว์¹⁶ (Robert L. Egbert and Gordon S. Bigelow) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของบุคลิกภาพที่วัดด้วย แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้ (1) ระหว่างนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนตามแบบแผน (Traditional study) กับนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนแบบอิสระ (Independent Study) (2) ระหว่างนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนแบบอิสระกับนักเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนแบบอิสระ (3) ระหว่างนักเรียนที่พอใจในการเรียนแบบอิสระกับนักเรียนที่ไม่พอใจในการเรียนแบบอิสระ (4) ศึกษาถึงความสัมพันธ์เกี่ยวของระหว่างความสำเร็จจากการเรียน กับความพอใจและไม่พอใจภายในกลุ่มนักเรียนต้นแบบอิสระ

¹⁶Robert L. Egbert and Gordon S. Bigelow, "Personality Factors and Independent Study, " The Journal of Educational Research, Vol.62, No.1 (September, 1968), pp.37-39.

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่เรียนใน ปี ค.ศ. 1965 ของมหาวิทยาลัยบริกัม ยังก์ (Brigham Young University) ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ ในการเรียนตามแบบแผนกับกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการเรียนแบบอิสระ (2) พวกที่ประสบความสำเร็จในการเรียนแบบอิสระมีคะแนนบุคลิกภาพด้านประสิทธิภาพทางสมอง (Ie) และความรับผิดชอบ (Re) สูงกว่าพวกที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนแบบอิสระ (3) พวกที่มีความพอใจในการเรียนแบบอิสระมีคะแนนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ (Re) สูงกว่าพวกที่ไม่พอใจในการเรียนแบบนี้ (4) พวกที่ประสบความสำเร็จแต่ไม่พอใจในการเรียนแบบอิสระ มีคะแนนบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม (Sy) และสังคมประกิต (So) สูงกว่าพวกที่ประสบความสำเร็จและพอใจในการเรียนแบบนี้ (5) ระหว่างพวกที่ประสบความสำเร็จและพอใจในการเรียนแบบอิสระกับพวกที่ไม่ประสบความสำเร็จ และไม่พอใจในการเรียนแบบอิสระ พวกแรกมีคะแนนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบ (Re) และการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น (Gi) สูงกว่าพวกหลัง (6) ระหว่างพวกที่ประสบความสำเร็จแต่ไม่พอใจในการเรียนแบบอิสระกับพวกที่ไม่ประสบความสำเร็จแต่พอใจในการเรียนแบบอิสระ พวกที่ไม่ประสบความสำเร็จแต่พอใจในการเรียนแบบอิสระ พวกแรกมีคะแนนบุคลิกภาพด้านสังคมประกิต (So), ความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นอยู่ดี (Wb), การเข้าสังคม (Sy), ประสิทธิภาพทางสมอง (Ie) และการรวมกันขององค์ประกอบด้านสังคมประกิต (So), การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Do) และการยอมรับตนเอง (Sa) สูงกว่าพวกหลัง

ในปี ค.ศ. 1967 วัตสัน¹⁷ (Watson) ได้ทำการวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่าง

¹⁷ Charles G. Watson, "The California Psychological Inventory as a predictor of Academic Achievement in Normal and Maladjusted College Males," The Journal of Educational Research. Vol.61, No.1 (September, 1977), pp. 10-12.

บุคลิกภาพด้านต่าง ๆ กับความถนัดทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยไอโอวา จำนวน 300 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 100 คน กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มปกติ หมายถึงนักศึกษาที่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ และเรียนเป็นปีแรก ปีการศึกษา 1959 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และสูงกว่าปีที่ 1 ตามลำดับ และในการเลือกเด็กที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวนั้น วัตถุประสงค์ให้สถาบันแนะแนวของมหาวิทยาลัยเป็นผู้คัดเลือกให้ โดยให้นักศึกษาปีการศึกษา 1957-1960 ใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี ซี ไอ เป็นเครื่องมือในการวัดบุคลิกภาพ ใช้คะแนนความถนัดจากผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยและใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) ความถนัดทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพด้านสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) กับด้านประสิทธิภาพทางสมอง (Ie) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความถนัดทางการเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับบุคลิกภาพด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Do), ความสามารถที่จะบรรลุถึงสถานภาพ (Cs), การเข้าสังคม (Sy) ความรับผิดชอบ (Re) และความอดทน (To) ในนักศึกษาในกลุ่มที่ 2 ซึ่งประสบความล้มเหลวในการปรับตัว (3) สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มที่ 2 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับบุคลิกภาพ 6 ด้านด้วยกันคือ ความสามารถที่จะบรรลุถึงสถานภาพ (Cs) ความรู้ดีกว่าตนเองมีความเป็นอยู่ดี (Wb) ความอดทน (To) สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac) สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) และประสิทธิภาพทางสมอง (Ie) (4) สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของกลุ่มที่ 3 มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับบุคลิกภาพ 6 ด้านคือ การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Do), การยอมรับตนเอง (Sa), ความอดทน (To), สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai), ประสิทธิภาพทางสมอง (Ie), และการมีความคิดตามหลักจิตวิทยา (Py)

ในปี ค.ศ. 1973 อี.เอช. บริงค์แมน¹⁸ (E.H. Brinkmann) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพกับชุดการศึกษา (Educational Set) กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียน 2 ระดับ คือ ระดับวิทยาลัยและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระดับวิทยาลัย ใช้ นักศึกษาปีที่ 1,2 จากหลาย ๆ แห่งที่เรียนหลักสูตรทั่วไป (General Studies Curriculum) ให้นักศึกษาทั้งหมดทำแบบทดสอบ Ess (Educational Set Scales) แล้วแบ่งนักศึกษาเรียงตามคะแนนออกเป็น 4 กลุ่มคือ กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มสูง 41 คนและกลุ่มต่ำ 43 คนแล้วให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี ซี ไอ เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี ซี ไอ ระหว่าง 2 กลุ่ม โดยแยกเพศเป็นหญิงกับชายผลปรากฏว่า กลุ่มสูงได้คะแนนบุคลิกภาพสูงกว่ากลุ่มต่ำทั้งในเพศหญิงและเพศชาย ในเกือบทุกด้าน นอกจากบุคลิกภาพด้านความยืดหยุ่นได้ (Fx) ที่กลุ่มต่ำมีบุคลิกภาพด้านนี้สูงกว่า และเฉพาะในเพศชาย บุคลิกภาพด้านประสิทธิภาพทางสมอง (Ie) ของทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำมีคะแนนเท่ากัน

สำหรับในระดับมัธยมปลาย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่เรียนวิชาจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology) ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (Suburban high school) หลาย ๆ แห่ง ให้นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบ ESS แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเช่นกันได้กลุ่มสูง 57 คน กลุ่มต่ำ 60 คน แล้วให้ทั้งสองกลุ่มตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี ซี ไอ เฉพาะบุคลิกภาพด้านการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Gi) สมมุติผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) และสมมุติผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac) ผลปรากฏว่า กลุ่มที่ได้คะแนน ESS สูงได้คะแนนบุคลิกภาพทั้ง 3 ด้าน สูงกว่ากลุ่มที่ได้คะแนน ESS ต่ำ ทั้งเพศหญิงและชาย สำหรับเพศชายไม่มีความแตกต่างของบุคลิกภาพด้านการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Gi) ระหว่าง 2 กลุ่ม และสำหรับเพศหญิง กลุ่มสูงได้คะแนนบุคลิกภาพด้านนี้สูงกว่ากลุ่มต่ำ

¹⁸E.H.Brinkmann, "Personality Correlates of Educational Set in Classroom," The Journal of Educational Research, Vol. 66, No. 5 (January, 1973), pp. 221 - 223.

ในปี พ.ศ. 2517 พวงรัตน์ ทวีรัตน์¹⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากนักเรียนชั้น ม.ศ. 4 แผนกวิทยาศาสตร์ แผนกศิลปะ และแผนกทั่วไปของโรงเรียน รัฐบาลสหศึกษา 6 โรงเรียน แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ วัคบุคลิกภาพและใช้คะแนนเฉลี่ย ผลการวิจัยตลอดปีวัดผลสัมฤทธิ์ ผลปรากฏว่า

(1) นักเรียนแผนกวิทยาศาสตร์ส่วนภูมิภาค ได้คะแนนสูงกว่านักเรียนแผนก วิทยาศาสตร์ส่วนกลาง ในด้านการควบคุมตนเอง (Sc.) และสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการ ทำตามผู้อื่น (Ac.) นักเรียนแผนกศิลปะส่วนภูมิภาคได้คะแนนสูงกว่านักเรียนแผนกศิลปะ ส่วนกลางในด้านการประสิทธิภาพทางสมอง (Ie), สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) และการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Gi) ส่วนนักเรียนแผนกทั่วไปส่วนภูมิภาค ได้คะแนนสูงกว่านักเรียนแผนกทั่วไปส่วนกลางในด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Do) และ ด้านการยอมรับตนเอง (Sa) แต่ได้คะแนนต่ำกว่าในด้านลักษณะที่พบในคนส่วนมาก (Cm)

(2) นักเรียนชายส่วนภูมิภาคได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชายส่วนกลางในด้านการยอมรับตนเอง (Sa) ส่วนนักเรียนหญิงส่วนภูมิภาคได้คะแนนสูงกว่านักเรียนหญิงส่วน กลางในด้านการควบคุมตนเอง (Sc), สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac) และ การสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Gi) สำหรับนักเรียนรวมสองเพศ นักเรียนส่วนภูมิภาค ได้คะแนนสูงกว่า นักเรียนส่วนกลางในด้านสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai), สัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac) และการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Gi)

บุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์นักเรียนในส่วนกลางมี 6 ด้าน คือ ความ อารมณ์ที่จะบรรลุถึงสถานการณ์ (Cs), การเข้าสังคม (Sy), ประสิทธิภาพทางสมอง (Ie),

¹⁹ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, "ลักษณะบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียน มัธยมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตแผนกวิชา ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

อะไรที่ดีไปกว่าการเป็นผู้นำที่มีทักษะทางเทคนิค มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์อย่างกว้างขวาง มีลักษณะนิสัยส่วนตัวเป็นคนอบอุ่น เป็นกันเอง ถ่อมตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่เชื่อกลึบเข้ากับวิทยาศาสตร์การแพทย์

คาล์บ²³ (Kalb) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติส่วนตัวที่พึงปรารถนาของผู้ที่จะเป็นแพทย์ไว้ดังนี้

- 1.) มีสติปัญญาสูง มีความสามารถทางการเรียนสูง
- 2.) มีนิสัยในตนเอง คือมีสมาธิดี สามารถทำงานหนักหรือทำการรักษาที่ต้องใช้เวลาไม่สิ้นสุด มีนิสัยทำงานที่ดี กำหนดมาตรฐานการทำงานของตนเองและทำตามอย่างมั่นคง
- 3.) มีความเชื่อมั่นในตนเอง เชื่อความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับคนไข้
- 4.) จะต้องมีความเมตตาากรุณา มีความจริงใจต่อคนทุกประเภท พ้อใจที่จะติดต่อกับบุคคลอื่น มีความเป็นกันเอง เพราะคนไข้ต้องการให้เข้าใจเขา
- 5.) ยึดถือความเป็นจริง สามารถแยกความจริงทางวิทยาศาสตร์กับความต้องการส่วนตัว ทิฐิ ื่อตรงแม้จะทำให้ตัวผิด พร้อมทั้งจะรับทฤษฎีใหม่ พร้อมทั้งจะช่วยคนไข้เสมอ
- 6.) ื่อตรงต่อตัวเอง ไม่ทำสายความไว้วางใจ ส่งเสริมให้คนไข้ช่วยตัวเอง ไม่หาประโยชน์ทั้งทางการเงินและความพึงพอใจ แพทย์ต้องมีมาตรฐานทางจริยธรรมสูง

โดมิโน²⁴ (Domino) ได้ทำการวิจัยบุคลิกภาพของแพทย์ที่เลือกสาขาวิชาต่าง ๆ

²³Kalb S. William, Over and Under Achievement and Edwards Personal Preference Schedule (New York: Richards Rasin Press, Inc. 1963), pp. 32 - 36.

²⁴George Domino, "Personality Pattern and Choice of Medical Specialty," Dissertation Abstract B, Vol. 28 (October-December, 1967), p. 1964.

กันจำนวน 377 คน พบว่านักศึกษาที่เลือกสาขาแพทย์ทั่วไปมีบุคลิกภาพชอบช่วยเหลือ ชอบ การรักษาดูแลคนข้างถือธรรมเนียม หัวอ่อน มีความห่วงใยคนอื่น สนใจวัฒนธรรม ดูนทรีบภาพ คนข้างอยู่ประจำก็ค เป็นคนมุ่งทำงาน ชอบการฝึกฝนเพื่อหาผลของทฤษฎี นักศึกษาที่เลือก ศัลยแพทย์มีบุคลิกภาพเป็นคนหัวคี่อ ตั้งใจแน่วแน่มั่นคง มีความมานะ มีความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล กล้าได้กล้าเสีย เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระมากกว่าเพื่อนร่วมชั้น ชอบความมั่นคง และความเป็นระเบียบ นักศึกษาที่เรียนโรคภายใน เป็นผู้มีความรับผิดชอบและคุณธรรมสูง มีสติและความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี เป็นได้ทั้งคนที่เยือกเย็นและกระตือ รือร้นสงบเสงี่ยมหรือแสดงออก นักศึกษาที่เลือกเรียนจิตแพทย์มีลักษณะยึดหยุ่น ปรับตัวง่าย ทั้งทางด้านการพฤติกรรม และสติปัญญา และพฤติกรรมระหว่างบุคคล ต้องการมีการเปลี่ยนแปลง ไม่อดทนต่องานประจำ เป็นนักอุทมคติ มีสายตาไกล ถือคนเป็นสำคัญ

มาร์ช²⁵ (Marsh) ได้วิจัยความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพของแพทย์ประจำ บ้านที่เป็นอเมริกันกับคนที่เป็นคนต่างชาติ โดยใช้แบบสอบถาม GPP และ การสัมภาษณ์ วัตถุประสงค์ภาพ 4 คำนพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มแพทย์อเมริกันกับแพทย์ต่างชาติกลุ่ม มาตรฐาน กลุ่มแพทย์อเมริกันมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มมาตรฐานด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น ความรับผิดชอบ การสมาคม เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนักบริหารระดับรองแพทย์อเมริกันมี คะแนนต่ำกว่าด้านความรับผิดชอบต่อคนอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน แพทย์ต่างชาติมีคะแนนต่ำกว่า ทั้ง 4 ด้าน กลุ่มแพทย์ต่างชาติมีบุคลิกภาพคล้ายนักวิชาการ ยกเว้นศัลยแพทย์ต่างชาติมี บุคลิกภาพคล้ายกลุ่มแพทย์อเมริกัน

²⁵Gayle G. Marsh and Jacob L. Halberstam, "Personality Stereotypes of United States and Foreign Medical Residents, "The Journal of Social Psychology., LXVIII (April, 1966), pp. 787-796.

ศศิธร อารยเวชกิจ²⁸ ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของแพทย์เภสัชกร และ
 ทันตแพทย์ที่ประสบความสำเร็จในงานอาชีพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่แพทย์เภสัชกร และทันตแพทย์
 ที่สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2512 เครื่องมือที่ใช้คือแบบสำรวจบุคลิกภาพที่สร้างโดย
 แฮร์สัน จี. กัฟ และแปลเป็นภาษาไทยโดย จันทพร ทะรินสุตและคณะ แบบสำรวจนี้วัด
 บุคลิกภาพ 18 ด้าน จำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 480 ข้อ ผู้วิจัยหาความเที่ยงของแบบสำรวจ
 กับตัวอย่างจำนวน 90 คน ด้วยสูตรคูเคอร์ ริชาร์ดสัน สูตร 21 ผลการวิจัยปรากฏว่า
 แพทย์ที่ประสบความสำเร็จในงานอาชีพมีบุคลิกภาพในด้านความมีอำนาจเหนือผู้อื่น ความ
 เป็นตัวของตัวเอง และความมีลักษณะผู้นำ และมีบุคลิกภาพในด้านการเข้าสังคม ซึ่งหมาย
 ถึงมีส่วนร่วมในสังคม ช่วยการแข่งขันมีความคิดฉับไว และเป็นตัวของตัวเองมากกว่า
 เภสัชกร และทันตแพทย์ที่ประสบความสำเร็จในงานอาชีพ

อบอวล หกสุวรรณ²⁹ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพของครูและแพทย์โดยใช้
 แบบวัดบุคลิกภาพ 16 ด้านของ เรมอนด์ บี แคทเทิล และแบบวัดความเกรงใจของซีรียูท
 วิเชียรโชติ และคณะ พบว่ากลุ่มอาชีพแพทย์ทำตามความเป็นจริง ระมัดระวังมองเห็นการณ์
 ไกล ควบคุมอารมณ์มากกว่ากลุ่มอาชีพครู ครูหญิง แพทย์หญิงมีความเกรงใจมากกว่าครูชาย
 และแพทย์ชายแพทย์หญิงทำตามความเป็นจริง ระมัดระวัง มองเห็นการณ์ไกล ควบคุมอารมณ์
 มากกว่าครูหญิง แพทย์ชายทำตามความเป็นจริง มีการพิจารณาที่เหมาะสม ระมัดระวังมอง
 เห็นการณ์ไกล ควบคุมอารมณ์มากกว่าครูชาย ครูชายมีบุคลิกภาพด้านถือตนเป็นใหญ่ เชื่อมั่น
 ในตนเอง ก้าวร้าวมากกว่าแพทย์ชาย ซึ่งค่อนข้างถ่อมตนคือ อ่อนน้อม ประนีประนอม

²⁸ ศศิธร อารยเวชกิจ, "บุคลิกภาพของแพทย์ เภสัชกร และทันตแพทย์ที่ประสบ
 ความสำเร็จในวิชาชีพ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

²⁹ อบอวล หกสุวรรณ, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุคคลในกลุ่มอาชีพ
 ครูกับแพทย์" (ปริญญาานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร,
 2516).

การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Do), การยอมรับตนเอง (Sa), และสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) และสำหรับนักเรียนในส่วนบุคคลมี 4 ด้าน คือ การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Do), ความรับผิดชอบ (Re), ลักษณะที่พบในคนส่วนมาก (Cm) และสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของแพทย์

เอนจีเมน²⁰ (Engemen) ได้กล่าวว่า แพทย์ฝึกหัดนอกจากจะมีความรู้ความสามารถในทางการแพทย์แล้ว ยังต้องมีความเข้าใจมนุษย์และมีความเมตตาต่อคนไข้การรักษาผู้เจ็บป่วยและประสบอันตรายจำเป็นต้องมีความอดทน สงบใจได้ในขณะที่กำลังตั้งเครียด จะต้องมีความเป็นผู้นำซึ่งจำทำให้คนไข้มีทัศนคติที่ดีขึ้นมาก และจะเป็นแรงช่วยในการรักษาให้เกิดผลดี

การ์แลนด์²¹ (Garland) ให้ความเห็นว่าการรักษาที่ดีมีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติส่วนตัวบางประการ รวมทั้งความอดทน มานะ รอบคอบ ความพยายามรับผิดชอบ มีใจกว้าง มีความบริสุทธิ์ใจ มั่นคง มีความสามารถทางจินตนาการยังเห็นปัญหาของผู้อื่น มีนิสัยทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยความสามารถทำสิ่งที่ดี เริ่มไว้ให้สำเร็จมองเห็นการณ์ไกล ใฝ่ดีเท่ากับปัญหาเฉพาะหน้า คุณสมบัติที่ดีของแพทย์คือมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ มีความรับผิดชอบและอดทน

มอกเกฮ์²² (Mogeehe) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เลือกอาชีพแพทย์นั้นไม่มีหลักประจำใจ

²⁰ John T. Kngeman, Doctor Histraining and Practice (New Youk: Lothops Lee Shepard Co., 1964), p. 123.

²¹ Josept Garland, The Physician and His Practice (Boston: Little Draw and Company, 1955), p. 27Q.

²² Harvey A. Mogeehe and Others (Comps.) the Principles and Practice of Medicine (New York: Appleton Century-Craft, 1968), p. 22.

ซาเวจ²⁶ (Savage) ได้ทำการวิจัยบุคลิกภาพของนักศึกษาแพทย์ปี 1-4 ทั้งชายและหญิงของโรงเรียนไทน์ (Tyne) นิวคาสเซิล จำนวน 113 คน ศึกษารูปแบบบุคลิกภาพ 16 ด้านของเรมอนด์ บี แคทเทิลร่วมกับแบบสอบถามอื่นพบว่า นักศึกษาแพทย์มีคะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับกลาง มีคะแนนสูงทางเชาว์ปัญญา มีอิสระ หัวรั้น มีเหลี่ยมเป็นนักทดลอง วิพากษ์วิจารณ์และเสรีนิยมค่อนข้างไม่ทำตามกฎ ชัดแย้งในตนเอง ซากวินัย มีคะแนนปานกลาง ด้านความวิตกกังวล อ่อนไหวไปตามอารมณ์ การแสดงออก มีคะแนนสูงด้านความเป็นอิสระ เมื่อแบ่งกลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อน กลุ่มเก่งมีบุคลิกภาพใกล้เคียงกันกลุ่มอ่อนค่อนข้างจะสับสน อารมณ์มั่นคง เป็นอิสระ หัวรั้นทำตามสบาย ซื่อายระวาง ชัดแย้งในตนเอง ติงเครียดมากกว่ากลุ่มที่เรียนดี กลุ่มเรียนอ่อนมีการแสดงตัวและแสดงความเป็นอิสระจากผู้อื่นน้อยกว่ากลุ่มที่เรียนดี

ละออ พงษ์พานิช²⁷ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ปรากฏในกลุ่มชนบางอาชีพ คือ บุคคลในวิชาชีพ ครู แพทย์ และวิศวกร โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ อี พี พี เอส (The Edwards Personal Preference Schedule) กันดังนี้ คือ แพทย์หญิงมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความต้องการความช่วยเหลือและความต้องการการเปลี่ยนแปลงมากกว่าแพทย์ชาย แต่น้อยกว่าในด้านความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นและความต้องการคบเพื่อนต่างเพศ

²⁶ R.P. Savage, "An Exploratory Study of Individual Characteristic Associated with Attainment in Medical School," British Journal of Medical Education, VI (November, 1972), pp. 68-77.

²⁷ ละออ พงษ์พานิช, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะที่ปรากฏในกลุ่มชนบางอาชีพ," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511).

เมตตา กรุณา

รัตนา เทพกลไชย³⁰ ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านความต้องการสืบทอด
 ประเภทของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 10 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์
 คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะแพทยศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยา-
 ศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้
 ได้แก่ แบบวัดบุคลิกภาพ อีฟี่พีเอส ผลการวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนิสิตคณะแพทยศาสตร์
 ปรากฏว่า นิสิตชายหญิงคณะแพทยศาสตร์ มีบุคลิกภาพด้านความต้องการเข้าใจตนเอง
 และผู้อื่น และการคบเพื่อนต่างเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นิสิตชายมีคะแนนบุคลิกภาพ
 ด้านความต้องการเข้าใจตนเองและผู้อื่น คบเพื่อนต่างเพศสูงกว่านิสิตหญิง นิสิตหญิงมีบุคลิกภาพ
 ด้านความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นสูงกว่านิสิตชาย และนิสิตคณะแพทยศาสตร์มีบุคลิกภาพ
 ด้านการยกย่องผู้อื่นต่ำที่สุด และมีบุคลิกภาพด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและความอดทนสูงเมื่อ
 เปรียบเทียบกับนิสิตคณะอื่น ๆ

ยวดี ฤาชา³¹ ได้ศึกษาลักษณะภาพระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์โดยใช้แบบ
 สสำรวจบุคลิกภาพ ซี ซี ไอ เป็นเครื่องมือในการวัดบุคลิกภาพและคะแนนเฉลี่ย ผลการเขียน
 ตลอดปีเป็นผลสัมฤทธิ์ ตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยมหิดลจากคณะ
 ต่าง ๆ ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์รามารชิบตี คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะ
 สาธารณสุขศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ และคณะพยาบาลศาสตร์ ปรากฏข้อค้นพบดังนี้คือ

³⁰รัตนา เทพกลไชย, "บุคลิกภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยวัดด้วยอีฟี่พีเอส"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2518).

³¹ยวดี ฤาชา, "สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาระดับ
 ปริญญาตรีปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยมหิดล," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชา
 วิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

ลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาคณะแพทยศาสตร์รามาชิปตี้ คือ ความสามารถที่จะบรรลุถึงสถานภาพ และในการใช้ลักษณะบุคลิกภาพทุกด้านร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาคณะต่าง ๆ พบว่า บุคลิกภาพ 16 ด้านรวมกันทำนายความสำเร็จในการเรียนในคณะแพทยศาสตร์รามาชิปตี้ได้เพียงคณะเดียว

จากการวิจัยของโบว์แมนและแมททิว, แมกซ์เวลล์, แอริสัน จี. กัฟ, โรเบิร์ต แอด. เอ็กเบิร์ต, วัตสัน, บริงค์แมน และพวงรัตน์ ทวีรัตน์ ซึ่งเป็นการวิจัยที่ใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ เป็นเครื่องมือในการหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 16 ลักษณะกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏข้อค้นพบซึ่งสามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพที่วัดโดยแบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี พี ไอ ทุกลักษณะ ยกเว้นลักษณะความมีลักษณะของหญิง (Fe) มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัยสำหรับการหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาแพทย์ทุกชั้นปีที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพ ด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Do) ความสามารถที่จะบรรลุถึงสถานภาพ (Cs) การเข้าสังคม (Sy) วางตัวในสังคม (Sp) การยอมรับตนเอง (Sa) ความรู้สึกว่าคุณเองมีความเป็นอยู่ดี (Wb) การควบคุมตนเอง (Sc) ความรับผิดชอบ (Re) ความอดทน (To) การสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Gi) ลักษณะที่พบในคนส่วนมาก (Cm) สัมผัสผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น (Ac) สัมผัสผลที่เกิดจากการเป็นตัวของตัวเอง (Ai) ประสิทธิภาพทางสมอง (Ie) และความยืดหยุ่นได้ (Fx) นอกจากนี้บุคลิกภาพทั้ง 16 ลักษณะยังร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 4 และปีที่ 6 ได้อีกด้วย

จากข้อคิดเห็นของ เอนจีแมน, การ์แลนด์ มอคกีอี คาลับ และซาเวซ และจากการวิจัยของละออ พงษ์พานิช ศศิธร อารยเวชกิจ รัตนา เทพคลไชย อมวอด หกสุวรรณ และบุวดี ถาษา ซึ่งได้ให้ความเห็นและข้อค้นพบพอสรุปได้ว่า ผู้ที่จะเป็นแพทย์ที่ดีนั้นนอกจากต้องมีความรู้ความสามารถในการแพทย์แล้ว ยังต้องมีบุคลิกภาพอันเหมาะสมที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพได้อย่างแท้จริง กล่าวคือ ต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีลักษณะของการเป็นผู้นำ มีความอดทน สามารถทำงานหนักได้ มีความรับผิดชอบ

มีความเข้าใจและเมตตาต่อผู้ป่วยมีนิสัยส่วนตัวเป็นคนอบอุ่นเป็นกันเองและถ่อมตน พร้อมที่จะรับทฤษฎีหรือความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบวิพากษ์วิจารณ์ และต้องมีจริยธรรมอันสูงส่ง ซึ่งบุคลิกภาพเหล่านี้สามารถวัดได้ด้วยแบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี ซี ไอ โดยผู้ที่ไค้คะแนนบุคลิกภาพจากแบบการตอบแบบสำรวจดังกล่าวสูง หมายถึงว่ามีบุคลิกภาพต่าง ๆ ข้างตนสูง แต่ถาไค้คะแนนต่ำ ก็หมายถึงว่ามีบุคลิกภาพต่าง ๆ ข้างตนต่ำ โดยที่นักศึกษาแพทย์ที่เข้าศึกษาสาขาวิชาแพทยศาสตร์เป็นระยะเวลาานานกว่า ย่อมมีโอกาสได้รับการศึกษาอบรม และพัฒนาบุคลิกภาพของคนไปตามสังคมแวดล้อม ได้มากกว่านักศึกษาแพทย์ที่เข้าศึกษาเป็นระยะเวลาสั้นกว่า ดังนั้นในการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาแพทย์ในระหว่างชั้นปี ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานของการวิจัยว่า นักศึกษาแพทย์ในชั้นปีที่สูงกว่ามีบุคลิกภาพทุกลักษณะสูงกว่านักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ต่ำ กล่าวคือ นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 มีบุคลิกภาพทุกลักษณะสูงกว่านักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาแพทย์ปีที่ 4 มีบุคลิกภาพทุกลักษณะสูงกว่านักศึกษาแพทย์ปีที่ 2

จากการวิจัยของละออ พงษ์พานิช ซึ่งได้ศึกษาบุคลิกภาพของครู แพทย์ และวิศวกร โดยได้เปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพในระหว่างวิชาชีพ คือ ครู แพทย์ วิศวกร และเพศ/ผลของการวิจัยที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพของแพทย์ชายและแพทย์หญิง พบว่าแพทย์ชายมีความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นมากกว่าแพทย์หญิง และแพทย์หญิงมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความต้องการความช่วยเหลือ และความต้องการการเปลี่ยนแปลงมากกว่าแพทย์ชาย สำหรับความต้องการอื่น ๆ นั้น แพทย์ชายและแพทย์หญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสรุปได้ว่า แพทย์ชายมีบุคลิกภาพในด้านการมีอำนาจเหนือผู้อื่นสูงกว่าแพทย์หญิง และแพทย์หญิงมีบุคลิกภาพด้านการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่นสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น ความมีลักษณะของหญิงสูงกว่าแพทย์ชาย โดยที่สังคมไทยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังยอมรับกันว่าชายเป็นเพศที่แข็งแกร่งกว่าหญิง กล่าวแสดงออกทั้งด้วยการกระทำและวาจามากกว่าหญิง ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัยในการเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาแพทย์ชายกับนักศึกษาแพทย์หญิงว่า นักศึกษาแพทย์ชายมีบุคลิกภาพทุกลักษณะสูงกว่านักศึกษาแพทย์หญิง ยกเว้นบุคลิกภาพด้านการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น ด้านสัมฤทธิ์ผลที่เกิดจากการทำตามผู้อื่น และด้านความมีลักษณะของหญิง